

۱۴۹۹۱۳۹

ج

بر سره و سخنان

امام حسن و امام حسین علیہ السلام

داود حسینی

سرشناسه	حسینی، داوود، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور	حج در سیره و سخنان امام حسن و امام حسین علیهما السلام / داود حسینی؛ تهیه و تدوین پژوهشکده حج و زیارت.
مشخصات نشر	تهران: نشر مشعر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۳۲ ص؛ ۱۹×۲۵ سم.
شابک	978-964-540-721-4
وضعیت فهرست نویسی	فیها
یادداشت	کتابنامه ص. [۱۳۳] - ۱۳۲: همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	حسین علی (ع)، امام دوم، ۳ - ۵۰ ق.
موضوع	حسین علی (ع)، امام دوم، ۳ - ۵۰ ق. -- احادیث
موضوع	Hadith -- Hosayn ibn Ali, Imam II, 624 - 670
موضوع	حسین علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق.
موضوع	Hosayn ibn 'Ali, Imam III, 625-680
موضوع	حسین علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق. -- احادیث
موضوع	Hadith -- Hosayn ibn Ali, Imam III, 625 - 680
موضوع	حج
موضوع	Hajj*
موضوع	حج -- احادیث
موضوع	Hajj -- Hadith*
شناسه افزوده	حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت. پژوهشکده حج و زیارت
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ ج۳۴۴۲/ح-BPT
رده بندی دیویی	۲۹۷/۹۵۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۶۸۶۵۲۲

حج در سیره و سخنان امام حسن و امام حسین علیهما السلام	
تألیف :	داوود حسینی
تهیه و تدوین :	پژوهشکده حج و زیارت
ناشر :	مؤسسه فرهنگی هنری مشعر
چاپ و صحافی :	چاپخانه مشعر
نوبت چاپ :	اول - بهار ۱۳۹۶
شمارگان :	۱۰۰۰ نسخه
بها :	۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۷۲۱-۴ - ISBN : 978-964-540-721-4

تلفن مراکز پخش و فروشگاه‌های مشعر :

تهران: ۰۲۱-۶۴۵۱۲۰۰۳ / قم: ۰۲۵-۳۷۸۳۸۴۰۰

فهرست

دیده چه	۹
مقدمه	۱۳
فصل اول: فرازهای زندگی امام حسن و امام حسین (ع)	۱۹
۱. فرازهایی از زندگی امام حسن (ع)	۱۹
الف) تولد	۱۹
ب) جایگاه امام حسن (ع) نزد پیامبر (ص)	۲۰
ج) امام حسن (ع)، کنار حضرت علی (ع)	۲۱
ه) دوران امامت	۲۳
و) از صلح تا شهادت	۲۵
۲. فرازهایی از زندگی امام حسین (ع)	۲۶
الف) تولد	۲۷
ب) حسین (ع) و پیامبر (ص)	۲۸
ج) حسین (ع) با پدر	۲۹
د) امام حسین (ع) با برادر	۲۹
ه) دوران امامت امام حسین (ع)	۳۰

- و) قیام حسینی ۳۱
- فصل دوم: حج‌ها و عمره‌های حسنین (علیه السلام) ۳۷
۱. حج حسنین (علیه السلام) با رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ۳۷
۲. حج‌ها و عمره‌های حسنین (علیه السلام) با امیر مؤمنان (علیه السلام) ۴۱
- الف) حج در زمان خلیفه دوم ۴۱
- ب) آموزش دعای مشلول ۴۳
۳. حج‌ها و عمره‌های امام حسن و امام حسین (علیه السلام) با هم ۴۶
- الف) حج پیاده حسنین (علیه السلام) با صحابه ۴۷
- ب) حج حسنین (علیه السلام) و عبدالله جعفر ۴۸
۴. حج‌ها و عمره‌های امام حسن (علیه السلام) به تنهایی ۵۰
- الف) عمره با یکی از فرزندان زیر ۵۰
- ب) حج پیاده و ورم پاهای حضرت ۵۲
۵. حج‌ها و عمره‌های امام حسین (علیه السلام) به تنهایی ۵۴
- الف) حج در سال ۵۸ هجری ۵۴
- ب) عمره ناتمام ۵۵
- فصل سوم: سیره امام حسن و امام حسین (علیه السلام) در حج ۵۹
۱. حج پیاده امام حسن و امام حسین (علیه السلام) ۵۹
۲. دفن موی حلق در منا ۶۱
۳. نوشیدن آب زمزم ۶۳
۴. تکرار حج در سیره حسنین (علیه السلام) ۶۳
۵. مناجات امام حسن (علیه السلام) کنار رکن حجر ۶۵
۶. احسان در کنار کعبه ۶۶
۷. تقدم قضای حاجت مؤمن بر اعتکاف ۶۸

۸. حفظ حرمت حرم ۷۰
- فصل چهارم: بیان احکام و معارف حج، از سوی حسین (ع) ۷۵
۱. بیان محرمات احرام ۷۵
۲. کفاره خوردن تخم شترمرغ در احرام ۷۶
۳. حکم قطع طواف ۷۸
۴. تمسک به سیره امام حسین (ع) در دفن محرم ۷۹
۵. فلسفه هفت دور طواف ۸۰
۶. یکاد رکعت یمانی ۸۳
۷. سنگ‌های ریزه جمرات ۸۴
- فصل پنجم: دعا، مناجات، امام حسین (ع) در مکه ۸۷
۱. دعای عرفه امام حسین (ع) ۸۷
۲. امام حسین (ع) و مناجات بر درار خدیجه (ع) ۸۹
- فصل ششم: ملاقات‌های امام حسین (ع) در مکه ۹۳
۱. ملاقات ابن زبیر با امام حسین (ع) ۹۳
۲. ملاقات عبدالله بن عمر با امام حسین (ع) ۹۴
۳. ملاقات با ابن عباس ۹۷
۴. ملاقات اوزاعی با امام حسین (ع) در مکه ۱۰۰
۵. ملاقات فرزندق با امام حسین (ع) در حرم ۱۰۱
۶. گفت‌وگوی امام حسین (ع) با برادرش، محمد بن حنفیه در مکه ۱۰۱
- فصل هفتم: نامه‌ها و خطبه‌های امام حسین (ع) در مکه ۱۰۵
۱. نامه‌ها ۱۰۵
- الف) نامه به مسلم بن عقیل ۱۰۵
- ب) نامه به بزرگان بصره ۱۰۷

- ج) پاسخ امام حسین (ع) به نامه مسلم بن عقیل ۱۰۹
۲. خطبه‌ها ۱۱۰
- الف) خطبه در صحرای منا (۵۸ هجری) ۱۱۰
- ب) خطبه هنگام خروج از مکه (۶۰ هجری) ۱۲۷
۳. خروج از مکه و درگیری با بنی‌امیه ۱۲۹
- نتیجه‌گیری ۱۳۱
- فهرست منابع ۱۳۳

دیباچه

زندگی و سیره رسول خدا ﷺ و اهل بیت پاک و مطهر ایشان، حجت خداوند در انجام تکالیف عبادی و چراغ راهنمای هر مسلمان در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی زندگی اوست؛ همان کوه که قاف آن فریم می فرماید: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ» «هر آینه برای شما در رسول خدا الگویی نیکوست». (احزاب: ۲۱)

مطالعه زندگی و سیره معصومین علیهم السلام در اسناد گوناگون و الگوپذیری از آنان، جزء نیازهای افرادی است که در پی حیات طیب و پاک هستند؛ زیرا زندگی معصومین علیهم السلام بر اساس تربیت الهی است؛ چنان که امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود:

يَا كُمَّيلُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَدَّبَهُ اللَّهُ وَهُوَ أَدَّبَنِي وَ أَنَا
أُودِّبُ الْمُؤْمِنِينَ وَأُورَثُ الْأَدَابَ الْمُكَرَّمِينَ.^۱

ای کمیل! خدا رسولش را تربیت کرد و رسول خدا صلی الله علیه و آله،
 من را تربیت نمود و من مؤمنان را تربیت می‌کنم و
 آداب انسان‌های کرامت‌یافته را برای آنها به ارث
 می‌گذارم.

یکی از ویژگی‌های زندگی معصومین علیهم السلام، به جا
 آوردن عمره و زیارت خانه خداست که ابعاد عبادی،
 اخلاقی، اجتماعی و عرفانی را دربرمی‌گیرد. در این
 سفر، حج بر اساس فرمان خداوند در رفتار آنان
 تبلور می‌یافت و الگویی مناسب برای شیفتگان معارف
 ناب الهی می‌شد. بررسی این بخش از زندگی آنان، می‌تواند
 راهگشای خوبی در دیای مدرسه و کم‌رنگ شده معنویت
 باشد.

بررسی دفعات حج و عمره، معصومین علیهم السلام و رفتار
 اخلاقی آنان در این سفرها، معرف حج ابراهیم علیه السلام و حج
 محمدی صلی الله علیه و آله خواهد بود.

اثر پیش رو، با موضوع سیره رفتاری و اخلاقی
 حسین علیه السلام در حج و عمره، به بررسی ابعاد اخلاقی و
 رفتاری آن دو بزرگوار در این باره می‌پردازد تا الگوی
 کاملی از حج اسلامی در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرد.
 ضمن تشکر از محقق ارجمند، حجة الاسلام و المسلمین
 آقای داود حسینی، که در تألیف و تدوین این اثر

تلاش کردند، امیدواریم همه علاقه‌مندان به معارف اسلامی، به ویژه زائران سرزمین وحی، از این نوشتار بهره ببرند.

انه ولی التوفیق

پژوهشکده حج و زیارت

گروه اخلاق و اسرار